

[Wihjelm]

huslejestigning ved 1974-forliget. Der er ikke ydet noget som helst til gengæld, og man kommer oven i købet med nye stigninger på grund af brandsikringen. Jeg mener, at kravet her må være et huslejestop. Jeg er enig i det, den tidligere boligminister hr. Johan Philipsen fra venstre – måske lidt overraskende – adskillige gange har udtalt, at det er en katastrofe at indføre en såkaldt omkostningsbestemt leje, hvor ejerne fratages enhver motivering til at sørge for, at forbedringer, vedligeholdelse, nye fyr osv. bliver lavet så billigt som muligt, fordi de har en fuldstændig automatisk ret til at smøre regningen over på huslejerne, uanset hvor urimelig denne regning kan være.

Jeg mener samtidig, at et hovedkrav for den private udlejningssektor selvfølgelig må være et fuldstændigt stop for den ejerlejlighedsspekulation, som forligspartierne åbnede for med 1976-forliget, og som bestemt ikke er sat i stå af de lapperier, man lavede i 1977.

Skal man, som påvist i flere rapporter, boligministeren ofte har henvist til i den sidste tid, løse byforbedringsproblemerne og boligforbedringsproblemerne, skal man løse det problem, som ganske rigtigt er et af hovedproblemerne i hele boligpolitikken, så mener jeg, det er nødvendigt at indføre en køberet for lejerne, en overtagelsesret. Ikke kun en forkøbsret, som afhænger af ejerens vilje til at sælge, men en køberet på vilkår, man må kunne snakke om – som skøjter uden om ekspropriationsparagrafferne, men som alligevel giver lejerne overkommelige betingelser. Det er at lægge gift for en byforbedrings- og en boligforbedringspolitik, hvis man stadig væk har disse ejerforhold, som man har i den del af boligmassen. Et totalt huslejestop aftalt for en så lang periode som muligt i den del af boligmassen ville nok være den beslutning, som gjorde, at modstanden mod en lejerovertagelse af den gamle boligmasse ville være på et meget lille sted.

Om by- og boligforbedringen, som må blive et væsentligt element i den kommende boligpolitik, vil jeg sige, at her bliver det nødvendigt at finde finansieringsordninger, som gør det muligt at gennemføre by- og boligforbedring, uden at man tvinger de oprindelige lejere ud af disse boliger.

Det er pudsigt at se, at selv en venstrepræget – ikke en venstrefløjspræget, men en venstrepræget – forsamling som Kommunernes

Landsforenings delegeretmøde i sommer udtalte disse ting meget skarpt. Dette var en af de store opgaver, det var et af de steder, hvor man virkelig i kommunerne kunne lave beskæftigelse. Der var et enormt behov for det, det ville være en god beskæftigelsespolitik med mange, også nationaløkonomisk set gode sider. Men hvis det skulle ske på de nuværende finansieringsvilkår, så ville det altså tvinge de lejere, der havde boet i disse nedslidte boliger under nedslidningen, ud af disse kvarterer. Det kunne ikke være rimeligt, sagde man fra Kommunernes Landsforenings delegeretmøde, altså må man finde andre finansieringsordninger, og det må i et eller andet omfang indeholde et element af offentlig støtte. Man sagde videre: men hvis det gives under de nuværende ejerforhold, så vil denne offentlige støtte kapitaliseres i private lommer. Ja, det sagde man faktisk fra Kommunernes Landsforenings delegeretmøde. Man brugte direkte udtrykket: kapitaliseret hos de private ejere. Videre sagde man – stadig væk fuldstændig logisk og korrekt –: dette kan heller ikke være rimeligt. Og så sluttede man: derfor må der indføres mulighed for en andelsovertagelse fra lejernes side. Man manglede lige at sige det sidste: ekspropriation eller køberet, men det er den logiske konsekvens af den i øvrigt helt rigtige problemstilling, man stillede op på det møde. Det er klart, at det må høre med i det.

Finansieringsordningen ville for VS at se stå sig ved at være koblet meget tæt sammen med finansieringsordningerne for det almennyttige nybyggeri, det vil sige samme rentesikring, eller hvad det nu vil være for en fremtidig ordning, man laver for det byggeri. For at gøre den talmæssigt stærkt svækkede lejerfront i hele boligdebatten så stærk og så enig som muligt ville det være gunstigt, om man også tilbød ordninger, der direkte vedkom beboerne i det ældre byggeri, og som var parallelle med de ordninger, som har interesse for beboerne i det nye almennyttige byggeri.

Tilbage bliver problemerne med sikring af et passende stort nybyggeri, med en finansieringsordning for dette nybyggeri og ikke mindst med de støtteordninger, som skal afløse de nuværende skalaer for boligsikring, for rentesikring og for skatteprivilegier. Jeg kan ikke sige endeligt, hvordan vi vil stille os til det, men hensigten skal der ikke være no-